

یادداشت : مضمون ذیل کہ در نیویارک تایمز - قبل از شکار بن لادن و بعد از سفر یوسف رضا گیلانی به کابل - نشر گردیده ، حقایق تکاندہندہ پشت پردہ اوضاع افغانستان را برملا می سازد . مطالعه دقیق و اندیشیدن پیرامون این حقایق ، هنوز ہم ذہن مرا مصروف ساخته است . بہ همین ملحوظ آن را بہ زبان دری ترجمہ نمودہ بہ نشر رسانیدم .

خلیل اللہ زمر

نویسنده : جین پرلیز

ترجمہ : خلیل اللہ زمر

روزنامہ نیویارک تایمز - 17 اپریل 2011

حملات طیارات بی پیلوت عامل تشدید تشنج در روابط ایالات متحدہ امریکا و پاکستان

اختلاف بین ایالات متحدہ امریکا و پاکستان روی تکرار عملیات سی آی ای در پاکستان، زمانی علنی گردید کہ در ہفتہ گذشتہ روابط شکنندہ دو کشور را - کہ گاہی متشنج و گاہی ہم گرم بودہ است - بیشتر بہ تیرگی کشانید.

شکستگی در روابط دو کشور پس از تقاضای پاکستان مبنی بر خاتمہ دادن حملات طیارات بی پیلوت امریکائی و کاهش حضور استخبارات آن کشور در داخل پاکستان کہ از جانب ادارہ پرزیدنت اوہاما رد گردید ، چگونگی ماہیت آزمایشی اتحاد میان دو کشور را کہ پس از حملات یازدہم سپتامبر 2001 سندسازای شدہ بود، بہ نمایش گذاشت و آشکارا اثبات نمود کہ ایالات متحدہ و پاکستان دارای اہداف متفاوت و حتی آشتی ناپذیر در افغانستان میباشند.

منابع امریکائی و پاکستانی گفتند کہ : ہمزمان با نمایان شدن دورنمای حل مسئلہ افغانستان ، ہمکاری میان امریکا و پاکستان بخاطر تأمین منافع شان از راہ افزایش نفوذ در افغانستان حتی تا سرحد کنار زدن یکدیگر بطور کامل مورد شک و تردید قرار گرفتہ است.

اکنون ہیچکس نہ در امریکا ونہ در پاکستان از بازگشت بہ پیمان اتحاد استراتژیک میان دو کشور کہ در زمان ریاست جمہوری جارج بوش و پرویز مشرف پس از یازدہم سپتامبر بمنظور دستگیری و توقیف فعالین القاعدہ از راہ انجام عملیات استخباراتی مشترک امضاء شدہ بود ، حرف نمیزنند . مسئولین نظامی از ہر دو جانب عقیدہ دارند کہ پیمان متذکرہ بیشتر ازین الزامی نبودہ و اعتبار ندارد .

یکی از نظامی های ایالات متحدہ کہ قبلاً " دریک موقف کلان در پاکستان خدمت میکرد ، میگوید : «بین ما ہرگز یک سطحی از اعتماد وجود نداشت . اکنون من مطمئن ہستم کہ آنها دیگر خواہان کمک ما نیستند » . اما سیاستمداران در ہر دو سمت از نتایج میلیاردها دالر کمکهای نظامی و ملکی ایالات متحدہ امریکا بہ پاکستان پس از یازدہم سپتامبر 2001 رضایت ندارند و ادارہ اوہاما ضمن گزارشی بہ کانگرس اعتراف کرد کہ کمکها نتیجہ متوقعہ را بہار نیآورده است . در ہر صورت ، پول در کاهش تفاوتہای متراکم شدہ ای استراتژیک میان دولت کمتر موثر واقع شدہ است .

بطور کل ، امریکانیہا برای یک حکومت نیرومند و بالنسبہ مرکزی و دارای قوای مسلح بزرگ کہ قلمرو افغانستان را کنترل نمودہ بتواند ، مساعی بخرچ میدہند کہ تمام این اہداف برای پاکستانیہا قابل قبول نیست ، زیرا آنها اگرچہ از یک افغانستان با ثبات پشتیبانی میکنند ، اما ترجیح میدہند کہ حکومت آن طوری ضعیف و ناتوان باشد تا برای پاکستان توانائی آنرا بدهد کہ توسط طالبان بر حوادث آن کشور تأثیر داشته باشد .

تفاوتہای خاص میان ایالات متحدہ و پاکستان در اطراف مسایل ذیل دور میزند :

کدام گروه طالبان باید در توافقات حل مسئله افغانستان شامل ساخته شود و نقش هندوستان بحیث متحد امریکا و دشمن پاکستان در این زمینه چه خواهد بود و همچنان سرنوشت تعداد قوای مسلح نوین افغانستان که امریکا طرفدار اردوی بزرگ و پاکستان خواهان قوای مسلح کوچک میباشد، چه خواهد شد .

مقامات امریکائی و پاکستانی میگویند که شرایط بنا بر نبود توافق در اداره اوپاما مبنی بر اینکه ایالات متحده چگونه قوتهایش را از افغانستان خارج سازد و چه نقشی را باید پاکستان درین زمینه بازی نماید ، بیشترارپیش پیچیده میشود .

جنرال پیتریوس قوماندان عمومی ناتو در افغانستان مصمم است که طالبان را تا حد ممکن خورد و خمیر کند و این سیاستی است که پاکستانیها با آن توافق ندارند. پاکستان ترجیح میدهد که وزارت خارجه امریکا در زمینه آشتی حکومت افغانستان با طالبان مساعی بخرج دهد.

یک منبع با اعتبار امریکائی گفت : حتی در داخل وزارت دفاع ، دریا سالارمیک مولن رئیس لوی درستیزهای امریکا که بارها با جنرال پرویز اشفاق کیانی رئیس قوای مسلح پاکستان ملاقات داشته است ، نسبت به جنرال پیتریوس بیشتر در برابر نظرات پاکستانیها حوصله مند میباشد . نظر دریا سالار مایک مولن مبنی بر استقامت نشان دادن در برابر پاکستان با موقعیتی که وی در واشنگتن دارد تا هنوز نظر غالب حساب میشود.

با آگاهی کامل از همین اختلافات امریکائیهاست که آنها در قرارگاههای قوای مسلح پاکستان با حذف لقب نظامی جنرال پیتریوس ، موصوف را آقای پیتریوس خطاب میکنند که این کار عمل حساب شده است بخاطر استهزای اهداف سیاسی او.

ماههاست که دیپلماتها و مقامات نظامی پاکستان شکوه دارند که در حل و فصل مسئله افغانستان از راه مذاکره توسط اداره اوپاما در تاریکی گذاشته شده اند.

یکی از مقامات حکومت پاکستان گفت : « آنها بصورت شفاف به ما نمیگویند که با کیها مذاکره میکنند» مقام دیگر در دستگاه استخبارات پاکستان میگوید : « ما نمیدانیم که اهداف امریکائیها در افغانستان چیست » .

عصبانیت پاکستانیها در مورد نیت امریکائیها در ماههای اخیر تشدید یافته است و بهمین دلیل است که آنها بخاطر افزایش نفوذ شان ، عملیات سی آی ای را در پاکستان تهدید میکنند ، به سرکوب رهبران طالبان میپردازند تا آنها را به همکاری با خود مجبور سازند و در جهت همراه ساختن پریزدنت حامد کرزی با پاکستان که او هم ناراضانیتی احساس میکند ، در تپ و تلاش هستند .

جنرال کیانی رئیس قوای مسلح پاکستان و احمد شجاع پاشا رئیس آی اس آی پاکستان که در سفر اخیر شان بکابل سید رضا گیلانی صدراعظم پاکستان را همراهی میکردند به تکرار از روابط جدید پاکستان - افغانستان حرفهایی گفته شد. دیپلماتهای امریکا در اسلام آباد و کابل از تبصره درباره این سفر پاکستانیها بکابل بخاطر معلوم نبودن نیت هردو جانب درباره ایجاد کمیسیون مشترک افغانستان - پاکستان برای حتم جنگ در افغانستان که از جانب هردو طرف در کابل با آب و تاب زیاد تبلیغ شد، خود داری کردند. مقامهای رسمی ایالات متحده گفتند که : امریکا رهبری هردو کشور را برای گفتگو بایکدیگر تشویق کرده است در صورتیکه به قیمت کنار زدن ایالات متحده امریکا نبوده و یا توسل به راههای حل نادرست قضایای مورد علاقه در ضدیت با منافع امریکا قرار نداشته باشد. و تلاشهای اخیر پاکستانیها برای بهبود مناسبات با آقای کرزی که تا این اواخر سرد بوده است نمایندگی از آن نوع تلاشهایی میکند که در راستای کنار زدن ایالات متحده امریکا بخاطر حفظ منافع پاکستان در افغانستان صورت میگیرد. شاید پاکستانیها با حامد کرزی بحساب تعداد قوای مسلح افغانستان بیک دستاورد پیشرس نایل شده باشند. یک منبع نزدیک به اشفاق کیانی گفته است که موصوف فکر میکند که داشتن یک اردوی 400 هزار نفری برای افغانستان که امریکائیها در صدد ایجاد آن میباشند غیر قابل تحمل بوده و فقط قوای مسلحی بتعداد 100 هزار نفر کافیهست. و این همان نقطه نظریست که پاکستانیها رئیس جمهور افغانستان را در آن جهت ترغیب میکنند. مقامات امریکائی میگویند که آنها از جانب خود میل ندارند که پاکستانیها را در اقدامات مقدماتی برای تأمین صلح در افغانستان شامل

بسازند زیرا هراس دارند که پاکستان امتیازاتی را که امریکا از طالبان مطالبه دارند از جانب آنکشور ممانعت خواهد شد .

ایالات متحده امریکا بطورخاص میخواستند تا بر شبکه سراج الدین حقانی - یکی از مهره های قدیمی پاکستان که با عبور از آنسوی سرحد قوای امریکا و ناتو را مورد حمله فرار میدهد، فشار را حفظ کند.

این گمانه زنی که شاید ایالات متحده امریکا پاکستان را از قضایای افغانستان کنار بزند ، جنرال اشفاق کیانی را بطورخاص پریشان میسازد و به همین دلیل است که موصوف ابقای خود را برای سه سال دیگر در کرسی رئیس قوای مسلح پاکستان توسط جنرالهای اش در جولای سال گذشته تمدید کرد تا در میز مذاکرات درباره افغانستان یک چوکی خاص را برای خودش تأمین نموده باشد.

با آنکه هیلاری رودام کلنتن در ملاقات اش با جنرال کیانی در حاشیه کنفرانس مونشن در فبروری سال روان تعهد سپرد که پاکستان در مذاکرات مربوط به افغانستان شامل خواهد بود . اما عدم اعتماد بخاطر حملات طیارات بی پیلوت امریکائی از روز تا روز بیشتر میشود. مقامات امنیتی پاکستان میگویند که : امریکائیها معلومات لازم درباره هدف گیری طیارات بی پیلوت را با پاکستان شریک نمیسازند و معلومات استخباراتی را توسط شبکه جاسوسی خاص مربوط بخود جمع آوری میکنند.

مقامات عالیرتبه در امریکا میپذیرند که پاکستانیها در بسیاری موارد بخاطر عدم اعتماد درین زمینه در جریان قرار داده نمیشوند ، زیرا در گذشته بخاطر افشاء شدن معلومات استخباراتی ، دشمن از هدف گیری طیارات بی پیلوت فرار کرده اند. و این همه به تقصیر جانب پاکستان بوده است ، زیرا آنها هنوز طرفدار استراتژی طالبان "خوب" و طالبان "بد" اند. طالبان "خوب" آنها را میورزند. او امریکائیها را در افغانستان پیاده میکنند و طالبان "بد" از آن اباغ میورزند.

یک افسر نظامی پاکستان که بعد از 2001 روابط نزدیک با واشنگتن داشت میگوید: « احساس متحد بودن هرگز در آنجا نبوده است » من به امریکائیها گفته ام : « شما با شکست خود در افغانستان ما را هم مسخره خواهید کرد و هنوز من فکر میکنم که چنین واقع خواهد شد ».